

EGZEKUCJA SĄDOWA I POZASĄDOWA – JAK SKUTECZNIE DOCHODZIĆ SWOICH ROSZCZEŃ

Egzekucja, zarówno sądowa, jak i pozasądowa, jest narzędziem pozwalającym na skuteczne wyegzekwowanie roszczeń finansowych i niefinansowych. W praktyce ma ona szczególne znaczenie dla Podmiotu, który nie uzyskał zaspokojenia na podstawie dobrowolnych działań dłużnika. Niniejszy poradnik ma na celu przedstawienie najważniejszych informacji dotyczących postępowania egzekucyjnego, roli komornika sądowego, a także wskazanie, jakie kroki może podjąć dłużnik, by bronić swoich praw w toku egzekucji.

PODSTAWY I PRZEDMIOT EGZEKUCJI: PIENIĄDZE, RUCHOMOŚCI, NIERUCHOMOŚCI

Aby wszcząć egzekucję, wierzyciel (np. powód, który uzyskał tytuł wykonawczy) musi dysponować prawomocnym orzeczeniem (np. wyrokiem, nakazem zapłaty) lub innym dokumentem urzędowym zaopatrzonym w klauzulę wykonalności. Egzekucję prowadzi się na podstawie

przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (KPC), które określają szczegółowe reguły działania komornika sądowego i stron postępowania.

Egzekucja pieniężna:

dotyczy roszczeń finansowych. Polega m.in. na zajęciu wynagrodzenia, rachunków bankowych, świadczeń emerytalnych czy zasiłków, a także ruchomości lub nieruchomości dłużnika.

Egzekucja z ruchomości:

Komornik sądowy może zająć przedmioty materialne należące do dłużnika, np. samochód, sprzęt AGD.

Egzekucja z nieruchomości:

w sytuacjach, gdy wierzytelność jest wysoka, Komornik Sądowy może zająć dom, mieszkanie lub grunty należące do dłużnika. W dalszej kolejności może dojść do licytacji nieruchomości, z której dochodzi się roszczeń wierzyciela.

KOMORNIK SĄDOWY

Komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. Jego zadaniem jest wykonywanie orzeczeń sądowych w zakresie egzekucji.

Uprawnienia

Komornik sądowy ma prawo żądać od różnych instytucji i urzędów (ZUS, banki, pracodawca) informacji o dłużniku i jego majątku. Może dokonywać zajęć wynagrodzenia za pracę, rachunków bankowych, ruchomości czy nieruchomości.

Obowiązki

Jest zobowiązany działać w granicach przepisów prawa, zachowując proporcjonalność środków egzekucyjnych do wyegzekwowania długu.

Ma obowiązek informować strony o działaniach podejmowanych w toku postępowania. Powinien doręczać wszelkie zawiadomienia i pouczać dłużnika o przysługujących mu środkach obrony.

ŚRODKI OBRONY DŁUŻNIKA: SKARGA NA CZYNNOŚCI KOMORNIKA, WNIOSK O ZAWIESZENIE CZY UMORZENIE POSTĘPOWANIA

Skarga na czynności komornika
Jeżeli komornik sądowy naruszył

przepisy prawa (np. zajął rzeczy wyłączone spod egzekucji, pobrał zawyżone koszty lub prowadził czynności w sposób nieprawidłowy), dłużnik może wnieść skargę do sądu rejonowego właściwego dla siedziby komornika.

Termin na wniesienie skargi wynosi tydzień od dnia, w którym dłużnik dowiedział się o danej czynności.

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego

Dłużnik może wnosić o zawieszenie postępowania egzekucyjnego w określonych sytuacjach, np. gdy toczy się proces o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Zawieszenie ma charakter tymczasowy – wstrzymuje czynności Komornika do czasu rozstrzygnięcia kluczowej kwestii przez Sąd.

Umorzenie postępowania egzekucyjnego

Dochodzi do niego, gdy roszczenie zostało spełnione lub gdy wszczęcie egzekucji okazało się bezpodstawne (np. wskutek błędu).

Umorzenie może nastąpić również z urzędu, gdy dalsze prowadzenie postępowania jest niemożliwe (np. brak majątku dłużnika, a wierzyciel nie wskazuje dodatkowych składników).

PRAKTYCZNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I NAJCZĘSTSZE TRUDNOŚCI

Terminy i koszty

Postępowanie egzekucyjne może trwać od kilku miesięcy do kilku lat, w zależności od efektywności Komornika i sytuacji majątkowej dłużnika.

Przed rozpoczęciem egzekucji warto pamiętać o konieczności uiszczenia opłat egzekucyjnych i zaliczek.

Kontakt z komornikiem

Wierzyciel powinien utrzymywać regularny kontakt z Komornikiem, wskazując Mu wszelkie informacje mogące ułatwić egzekucję.

Dłużnik powinien współpracować, by uniknąć niepotrzebnych kosztów

i utraty dodatkowych przedmiotów czy praw.

NAJCZĘSTSZE TRUDNOŚCI

Brak ustalenia majątku dłużnika:

Jeśli dłużnik nie posiada oficjalnych źródeł dochodu ani majątku w rejestrach, egzekucja może okazać się bezskuteczna.

Przeciąganie postępowania:

Dłużnicy czasami uchylają się od egzekucji, co prowadzi do przedłużania procedur.

Błędy formalne

Zarówno wierzyciel, jak i Komornik mogą popełnić uchybienia procesowe skutkujące utrudnieniami lub koniecznością ponownego wszczęcia postępowania.

PRZYKŁADOWE SYTUACJE

Niewywiązanie się z umowy pożyczki

Opis sytuacji: Powód uzyskał wyrok zasądzający od dłużnika zapłatę 20 000 zł z odsetkami.

Rozwiązanie: Po nadaniu klauzuli wykonalności powód składa do Komornika wniosek o wszczęcie egzekucji, wskazując nr rachunku bankowego dłużnika. Komornik dokonuje zajęcia rachunku. Dłużnik w odpowiedzi wnosi skargę, twierdząc, że Komornik zajął też środki wolne od egzekucji (np. świadczenia rodzinne). Sąd uwzględnia częściowo skargę, wyłączając te świadczenia spod zajęcia, natomiast egzekucja co do pozostałej kwoty trwa dalej.

Egzekucja z samochodu osobowego

Opis sytuacji: Wierzyciel otrzymał tytuł wykonawczy wobec dłużnika, który nie posiada legalnego zatrudnienia ani konta bankowego.

Rozwiązanie: Wierzyciel ustalił, że dłużnik zarejestrował samochód na swoje nazwisko. Po zajęciu pojazdu komornik sądowy wyznaczył termin licytacji. Dłużnik zgłosił wnioski o zawieszenie egzekucji, argumentując, że to nie On jest faktycznym właścicielem auta. Sąd nie uwzględnił wniosku z powodu braku wiarygodnych dowodów własności przez osobę trzecią, co pozwoliło na dokończenie licytacji.

PODSUMOWANIE

Egzekucja sądowa i pozasądowa stanowi nieodzowne narzędzie dochodzenia roszczeń w sytuacjach, gdy dobrowolne spełnienie świadczenia nie jest możliwe.

Wierzyciel dysponujący tytułem wykonawczym może zwrócić się do komornika sądowego o przeprowadzenie egzekucji, którą reguluje Kodeks postępowania cywilnego. Z kolei dłużnik ma prawo do obrony, wnosząc m.in. skargę na czynności Komornika czy wniosek o zawieszenie postępowania. W praktyce kluczem do sprawnego przebiegu egzekucji jest znajomość procedur, zachowanie terminów i należyta komunikacja ze stronami postępowania.

W przypadku wątpliwości warto skonsultować się z prawnikiem. Dzięki temu zarówno egzekucja, jak i ewentualne środki obrony, będą prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z uwzględnieniem realnych interesów stron.

Materiał powstał w ramach zadania realizowanego przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Powiat Zielonogórski na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. "Powierzenie prowadzenia w 2025 r. jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i jednego punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu Zielonogórskiego".